

Rozprawa doktorska *Eseistyczna mapa Włoch. Trzy kartografie: Bieńkowska, Zagańczyk, Czaja* (promotor: prof. dr hab. Paweł Próchniak)

## STRESZCZENIE

Rozprawa stanowi rodzaj *case study* polskiego eseju podróżnego, poświęconego peregrynacji do Włoch. Podstawowym materiałem badawczym są teksty Ewy Bieńkowskiej (*Co mówią kamienie Wenecji, Spacery po Rzymie i Historie florenckie*), Marka Zagańczyka (z tomów *Droga do Sieny i Cyprysy i topole*) oraz Dariusza Czai (*Gdzieś dalej, gdzie indziej*). W polu uwagi znalazły się też inne polskie eseje tego typu (stworzona została ich wstępna lista). Dysertacja sytuuje się w obrębie kilku dyscyplin: genologii eseju, antropologii literatury, italianizmu, geopoetyki i imagologii. Kluczowe kategorie to: mit, doświadczenie, język. Zastosowana została bricolage'owska strategia badawcza; spajającą osią stało się tytułowe pojęcie „eseistyczna mapa”.

W części pierwszej zaproponowana została „słaba” teoria genologiczna eseju (w obrębie teorii kulturowej) – jako antropologicznego gatunku literackiego. W kolejnej – podjęto analizę funkcjonowania w esejach włoskiego mitu oraz jego aliansu z doświadczeniem; opisano też zderzenie „ponowoczesnego” gatunku z „nowoczesnym” podmiotem.

Kategorii wcześniej nakreślonych użyto jako rodzaju legendy do odczytania trzech (tytułowych) odsłon eseistycznej włoskiej mapy. Kontrapunktem rozważań okazały się przede wszystkim filozoficzne poglądy Władysława Stróżewskiego (Bieńkowska), Ludwiga Wittgensteina (Zagańczyk), Leszka Kołakowskiego i Karla Jaspersa (Czaja).

Wnioski dotyczą zarówno – sprawdzonej w praktyce czytania – teorii eseju podróżnego jako antropologicznego gatunku literackiego, jak i struktur wyobrażeniowych stojących za poszczególnymi tekstami.

Autor: Monika Woźniak